

Apare astrei rot in septemana: mercuri-a
plut-a ei dominic'a; in septemanele cu
sorbitori inse numai de doue ori.

Pretiuu pentru monarchia:
pe unu anu . . . 10 fl. — cr. v. a;
diuimetate de anu 5 „ — „ „ „
anu patriariu . . . 2 „ 50 „ „ „
Pentru Romania si strainetate:
pe anu . . . . . 30 franci;
diuimetate de anu . . . 15 „

ALBINA

Enumeratiuni se facu la si prin anii
corespondenti ai nostri, la tote postele, si
de a dreptulu la Redactiune, Stationsgasse
Nr. 1. unde sunt a se adresa tote cate
privescu joi'a. Cele nefrancate nu se pri-
mescu, cele anonime nu se publica.

Pentru anuncii si alte comunicatiuni de
caracteru privat, se raspunde cate 6 cr. de
linia; repetiile se facu cu pretiu scadiutu.
Tassea erariale de 30 cr. v. a. pentru
ordata, se anticipa.

Invitare de prenumeratiune la

„ALBINA“

pe patriariulu dejă inceputu, alu
IV-lea alu anului curente, cu pretiurile
si in conditionile cunoscutu. —

Rogămu de nou pre domni restan-
tari ai nostri, sè nu pregete a se achitá
cu noi; pentru ca si noi sè fimu in stare
a ni implini cu promtètia detorinti'a facia
de on. Publicu!

Redactiunea.

Budapesta, in 21 nov. n. 1876.

Numai inca optimistii cei incarnati
mai credu, si apoi se 'ntielege cà si poli-
ticii cei tare prefacuti, se prefacu cà credu,
cumca pacea totu se pòte conservá si cà
se va si conservá — măcar prin cele mai
grele sacrificie.

Fanfaronii nostri s'au facutu pitici
de totu si tacu. Dar din Berlinu mai ver-
tosu se totu predica credintia si sperantia
in leialitatea Russiei si intru intieptiu-
nea Turciei si Angliei!

Despre Anglia se afirma, cà ea in
data ce ise voru dá garantiile recerute,
cumca Russia n'are planulu si intentiunea
cà ocupá pentru sine câtu de pucinu teri-
toriu turcescu, ei tinde curatu numai a
aperá si emancipá pre crestini, — din
parte-i nu se va mestecá in cèrta si res-
boiu, nici chiar la unu casu de ocupatiune
provisoria.

Despre Turcia se presupune in Ber-
linu, cà ea va pricepe cumca izolata si
parasita de tota lumea, nu i remane, de-
câta a primi conditionile Russiei si nou'a
situatiune cum i-o croiescu aceste condi-
tioni.

Austro-Ungaria — nu se mai iá nici
zintro consideratiune din nici o parte.
Tota lumea seic, càci vede cu ochii, cum
acestu Imperiu mare este de sfasiat, rui-
nату, nemultiunitu in intru, prin calami-
tătile si certele sale intestine, ce contras-
te predomnescu in senulu seu, si prin ur-
mare ce absolutu nepotintiosa este ea!

Multu mai multu astadi se vorbesce
de Romania, firesec nu atātu pentru cà
ea jacu in calea invasiunei muscale, câtu
mai vertosu càci armarea ei se tiene dejă
de o fapta complinita, carea cu cât mai
nari dimensiuni iá, eu atātu mai multu
impune!

Ast'a este momentulu la care noi am
avisatu din capulu locului. Nu erá per-
misu Romaniloru a se aretá morti seu
passivi si slabi. Russia, si peste totu sla-

vismulu pòte sè se puna in miscare ca o
lavina infricosiata, pentru d'a cutropi in-
tregu Orientele; totusi deca in calea sa
acèsta lavina va intempina unu staniu de
pètra fòrte, ea trebue sè tiena contu de
elu; càci ori cum lavin'a este vintu si con-
dusa de o probata intieptiune. Pricepeti
acèst'a voi domni de la potere, cari o data
cu capulu nu voiati a audí de inarmare
si mobilisare in Romania, pentru ca se nu
impara o provocare càtra Turcia! Pré
copilarésca reserva. Bine cà ati pus'o la
dosariu.

Dar inca — deca orbitii de Ddieu
domni magiari din capulu locului faceau
fratietate adevèrata cu noi Romanii, încātu
astadi facia de atins'a lavina se potemu
stá compacti ca ferulu 3—400,000 im-
preuna in fortaretii'a Carpatiloru! Insa
— tempi passati! . . .

Planurile ce se faurescu astadi prin-
tre poteri si anume prin agentii Angliei,
cari cutriere Europa si se facu luntre si
punte pentru d'a strabate prin tote cabi-
netele si d'a influentiá in tote pàrtile, mai
ieri impareau a fi, ca — deca o data Rus-
sia nu recede de la pretensiunea ei d'a
se ocupá pàrtile Bosniei, Bulgariei si Her-
tiegovinei, pentru d'a li face posibilu si se-
cura pacificarea si reformele, — apoi
ocupatiunea sè nu se admita prin ostiri
muscale, ci seu Francia si resp. Italia, seu
Germania si resp. Austria, seu si mai bine
Romania sè dèe ostirile necesari pentru
acea ocupatiune.

Foile cari atinsera acestu planu, totu
de o data adausera, cà Francia tocmai
asiá refusa a dá ostirile sale, casi Aus-
tro-Ungaria si — se 'ntielege si Prusso-
Germania. Astfelu se vede cà a remane
Italia si Romania, cari ar stá la dispo-
sitiunea poteriloru, pentru copulu d'a dis-
cipliná pre Musulmani!

Paralelu insa cu aceste planuri, totu
agentii Marei-Britanie continua a indem-
na pre Tercu ca sè se inarme din respo-
teri si apoi a vesti prin lume, cà Turculu
este mai plecatu la resbelu decâtu la pa-
ce; cà — nu se teme de feliu de Mus-
cale, ei chiar este resolutu a nu face
nici o concessiune ce nu se potrivesece cu
suveranitatea sa! Ce e dreptu, totu ase-
menea reia a jocatu Anglia si cu Austria
din capulu locului, si cu tote, in data ce
Muscalulu dede cu pumnulu in mès'a
Turcului, numai de câtu recomandara
acèstui'a supunere; fiindu eà cu ursulu
grobianu de la nordu — nu se mai pòte
glumi. Anglia adeca continua a se jócá cu
focu, si astadi organele ei si agentii ei,

pare-ni-se totu dupa acèsta ticalosa poli-
tica anuncia, cà ea a incheiatu formal-
mente tractatu de aliantia ofensiva si de-
fensiva cu Turculu, ingagindu-se a pune
acèstui'a in servitu 100,000 de ómeni
bine armati si diuimetate din spesele cese
receru pentru unu resbelu de siesse lune.

Numai deca diupanii pilari angliei,
jocandu-se ne'ncetatu cu focu, nu si-ar
arde la urma degetele! —

Budapesta, in 10/22 nov. 1876.

Alalta-ieri in Roma se deschisa noulu
parlamentu italianu — de Regele Victore
Emanuilu in persóna. Cuventulu de Tronu se
ocupa de o multime de cestiuni de reforme
interne si documentèza inca o data parintésca
solicitudine ca acèstui sinceru Domnitoriu
pentru poporulu seu. Despre crisea din Orien-
te nu amintesce cu unu cuventu; er despre
referintiele internationali constata cea mai
buna intielegere cu tote poterile Europene. —

Cele ce se vestescu din pàrtile Turciei,
adeverscu tote, cà din tote pàrtile ce contragu
si concentra ostiri la Dunare, pe malulu
dreptu a lungulu Romaniei. Pana si armatele
turcesci din Serbia, Bosnia si Hertiegovina
câte diuimetate si mări multu din cuprinsulu
loru iute espedescu la Dunare. Firesce —
pentru d'a intempiná invasiunea muscala;
pòte — si d'a trece in Romania! —

Foile seiu sè ni spuna despre unu nou
ultimatu nr. II. a generalului Ignatieff, pre
carele dileie trecute sè-lu fie trantitu cu cu-
ventulu in faci'a guvernului turcescu, si ca-
rele sè fie sunatu cà: deca nu voru incetá in
Bosnia si Hertiegovina calcàrile de armiste-
tiu facia de insurgenti, ambasad'a russa la
momentu va parasí Tiurigradulu! —

In Camer'a grecésca din Atenea mai de
unadi fostulu Ministru Deligeorgios atacá infri-
cosiatu pre Ministri de astadi, inferandu-i de
poltroni, càci n'au rescولاتu provivinciile gre-
cesci de sub Turcia, eari acuma si ele ar fi
obiectulu conferintieloru diplomatece avendu
pretensiunea dá li se cere si a loru auton-
omisare, precandu asiá cum au remasu in ne-
miscare, n'au de câtu sè remana si in miseria
de pona acuma! —

In Diet'a domniloru magiari se continua
desbaterea generala asupra bugetului si se
perde multu timpu si se mananca multi bani
— prin dispute sedi, cari nu indrepta câtusi
de pucinu nici strimbatatea si nici miseria si
nemultiamirea din tíera. —

Astadi dlu Borlea mai trantí cu câte-va
apostrofári grele — o interpolatiune d-lui
Tisza, pre carea vomu aduce-o întróga in
urmu urmateriu. —

Din colu peste Laita, naltulu Ministeriu
si are nevoile sale mari cu partii'a sa, carea
incepe a se sfarimá oblu! Pre ómenii cu unu
picutiu de cugetare seriósá, nimic'a nu-i mai
pòte li nisci si multiami, candu vedu miseria
afaceri loru in intru si in afara!

Profesorele și deputatul guvernamentale *Suess* se răsti mai alalta-ieri în conferința în fața ministrilor, ca „*situatiunea este desperata = din toate punctele de vedere*”; er conductorul Dr. *Herbst* propuse în vâlcarea că: „*In istoria Austriei abia a mai fost unu punctu de timpu candu generatiunea se fie avutu sentiulu și consciința unui presente mai tristu ca astadi!*” — Poftimu. Apoi la acestea ce alt'a potu se face bietele burse din Viena și din Budapesta, de câtu se ni presente di de di cursuri febrili. Eta câte-va a valoriloru principali:

Actiunile cred. austr.	scađinta pon' la	136.—
" " " " " ungh.	" " " "	104.—
Rent'a 5% in arg.	" " " "	65.—
" " " " in hãrtia	" " " "	60.—
Argintulu se urcã	" " " "	115.—
Galbenii pon' la 6.09,	Napoleonii pon' la	10.15!

În momentul candu inchidemu acêsta rubrica, în urm'a speranțelor ce er se respandescu din Londra pentru pace, cursurile ni se notifica ce va si pucinu mai favorabili.

Sedice adeea cumca ar fi cãta speranția d'a aprãpiã si impacã planurile Rusiei si ale Angliei astfelu în câtu se încete a-si fi contrarie ci se mërğa paralelu în deslegarea cestiunei Orientali. —

„Cartea verde” a Romaniei.

În tierele parlamentari este usula, a presentã guvernulu legelatiunei, într'o colecțiune mai mare sêu mai mica de corespondentie resp. documente asupra afacerilor internatiionali, pre cari doresce ca se le conõsca lumea si dupa cari se judece directiunea si energiã activitãtei sale în strainetate întru interesulu nationale.

Pentru prima òra tocmai acumã si guvernulu Romaniei s'a acomodatã acestui usul, presentandu, precum ni spunu foile, mai vertosulu cele straine, si elu Camereloru legatiunice o colecțiune de corespondentie diplomatice în involucru verde, de unde ea, colecțiunea se dice:

„Cartea verde.”

Unele foi straine, dejã se lauda cumca li-a venitã acêsta carte, si ele dejã s'au apucatu a reproduce si censurã cuprinsulu ei.

De diaristic'a romanescã de din cõci nime sub sõre din colu în tîer'a romanescã, si mai pucinu decãtu ori cine — dlu *Ionescu* de la esterne se ingressesce, si asiã noi suntemu avisati a asteptã se gustãmu cuprinsulu libelului verde — picatura cãta picatura din gratia foiloru, de ocãmdata a celoru straine.

Trebuie se ne consolãmu, conõscendu noi firea traditionalã a Romanulu, carele totu de un'a mai multa consideratiune a avutu si are de straini, de câtu de fratii sei. Er dlui — mare oratore si Ministru de esterne alu Romaniei, *Nicolau Ionescu*, cu atãtu mai pucinu ne-am sentit îndreptãti a-i face v'r'o imputatiune, candu vedemu — tocmai din „*Cartea verde*,” si a nume din notele sale dela 12 sept. a. c. cãtra Marele-veziru si cãtra reprezentãntele diplomatice alu Romaniei si Constantinopole generalulu Ghica, resolutulu tonu si solid'a pozițiune ce inaugura densulu candu va o data, facia cu Turciã, pre carea amabili protectori a Romaniei, Austro-Magiarulu, Anglulu si Prusso-Germanulu, la tãta ocasiunea, cu tãta ostatiunea s'au dedatu a o tonã de „*Suveran'a Romaniei*,” er pre acêsta de — „*vasãta aceiei'a*.”

Dlu *Ionescu* numesce în notele sale pre Domnulu Carolu I. „*Suveranulu seu*” si pre nãntulu Suveranu alu seu,” introduce comunicatiunea cu Põrta otomana prin agentele Romaniei, pre care lu presenta atãtu Marelu-Veziru, cãtu si Ministrulu turcescu de esterne, cu pre ambasadorulu Romaniei, si asiã dã fãpteca urma e în acêsta privinția maretulu Memorandu alu predecesoralu seu M. Cogalniceanu.

Pre candu nãsti proclama în formã ne incanta, trebuie se lasãmu deschisa între barea în fondu, cã = òre mai bine este asiã, sêu cum atentiã Not'a d-lui Cogalniceanu din? 30 iuniu, pre care dlu *Ionescu* a desvãat'o? —

Budapesta, în 8/20 nov. 1876.

Se nu trecemu cu vederea nici acestea!

Domnii nostri magiari, si mai multa inãsa renegatii magiaroni, de candu cu ultimulu muscalescu, apoi cu armarea Romaniei si acum a Rusiei, tare se supãra pre Romani, cãci tare se temu ce se face causã comune cu crestiniã din Turciã si cu protectorele loru muscalu. Cãci pre bine ei domnii nostri si parasitii loru magiaroni sentiescu, cumca = dieu nici Romanii, casi nici unu altu care-va poporu juca improjuru de ei, nu potu avã atragere cãtra ei si cãtra camaraderia loru turcescu si pentru principiile barbare ale loru, de òra-ee li lipsesce tãta bazea morale si utilitate pentru astfelu de atragere. Si asiã acesti domnii nostri si diaristii loru, unde numai potu dau în Romani pana si în drepturile si onõrea loru!

Astfelu în nrulu seu 290, „*P. L.*” organulu d-lui c. *Andrássy*, publica din Bucuresci o corespondinția originalã cu datulu de 8 nov. prin carea inunda cu ironia si cu despretiu natiunea romanã si specialmente armat'a ei. Corespondinția este fõrte lauga si invectivele resp. insultele fõrte multe; dar noi numai dõue-trei punde vomu atinge, cari caracterisãza totulu pre destulu.

Pre soldatulu romanu, decãndu dede frigulu, ni-lu decãte ca pre unu — invelitu în cãte tãte flanelu, mantale si caputie, terãindu-se abia la esse citie, si pe strade sgãlțitu ca o Mamã ticalõsa, presentãndu tipulu unei ticalõsii demne de compãtinitu.

(Si apoi de o biãta armatã, compusa din astfelu de òmeni, se se mai tãma, se mai abe cine-va respectu! — Este invederatu cã — jidãnulu corespondente ca si Redactiunea, vrã se incurãgieze pre Turcu, a treze iute Demarea si a drigi iute în picidõre acêsta ticalõsa armatã romanã, pon'a nu veni Muscalulu!)

Si apoi continua fitulu lui Israelu asiã: „*Vi garantezu cu parol'a, cã vi spunu pon' la òtãta numai espeptatoriunile uui oficiarulu romanu superioru, cumca diplomatia europeanã nar fi în tãte òpta a crede altu motivã a abãntãrii Romaniloru cu Muscalulu, de câtu numai pentru d'a se assecurã de neutralitateã si resp. ajutorulu Rusiei la anesiunea Transilvaniei si Bucovinei, ce este se urmeze. Asecurãti o data de acêsta amicã, despre simpatia celoralte poteci mari, Romanii nu mai au cãtu de mica îndoiãla. — Dar Austro-Ungaria insasi? — Banule Ddieu! òre leulu manifestatã candu-va facia de gonghitiã microscopicã alt'a decãtu despretiure?!*”

(Va se dica: Austro-Ungaria cea mai ieri batuta de o maa de Bochezã, ce fũ silita a-si rescumpeã pacea de la acea manutia de òmeni, — facia de Romania cu cinci mill. de locuitori si cu o armatã de 95 mii feciori dejã în arme, este leu puternicu. Ei bine: atunci manutia de Bochezã trebuie se fie o potere colosale facia de Austro-Ungaria! — Dar muscultia microscopicã a batutu de astinsu nu o data pre turci, si si pre Ugari. — Scle òre acêsta corespondentele lui „*P. L.*?”)

Celu mai amãra sarcãsmu si-lu vãrsa corespondinția asupra Romaniloru candu dice, cã — nu e vorb'a de proclamarea lui Carolu de Rege; dõmne firesce! Romani sunt multa mai practici; ei d'o data lu-voru proclãmã de *Impãratu alu Murei Dacie!*

Si apoi polemisãza cu „*Romanulu*,” carele ii-a avisatu pre domnii magiari, cã — nu li remane, de câtu a se intielege si a trãi fratiesce cu popõrele, slave si romane din Oriente; cãci numai asiã au venitoriu în Europa,

er prin spriginirea barbariei asiãtece — nici de câtu.

Din tãte se vede, cã — fricã si cutremurulu ii-a cuprinsu pre argãtiã domniloru, în câtu betii niei mai sciũ, cã ce scriu!

Putrediunea — merge oblu nainte.

Chitroranii si inca cei mari, incepũ a pãrasi nau'a. Pe semnu ea trebuie se fie aprõpo de a se culundã.

Asiã ni serie unu amicu din Viena, dupã crisea ce tocmai pornã a se realisã între partitele senatulu imperiale prin secesiunã Skeniana si formarea noiei partite, asiã numite „*independente*,” prin carea Ministeriulu dualistecũ este se-si pãrda bazea si punctulu firmu de gravitatiune.

Dar noi — nu suatemu supriasi de felu, nici nu adãmu lucrulu nou, numai manifestatiunea tocmai astadi provocata.

Cine nu-si mai aduce a minte cum s'a inauguratã la noi dincõci stepãniãrea lui Tisza cum s'a alesu òmenii de deputati în tãta tãer'a, dar mai vertosu cu gramad'a între Romani si între Slovaci, prin cele mai nerusinate abasuri din lume, în butãfa de jocu a legiã a mintii, a òmeniei! si cum turm'a sa aprõpã 4/5 dintre alesi deputati, se constitui la inceputulu dietei în partita compactã, imposantã „*liberale si guvernamentale*,” pre cum nu s' mai vediu de cãtu la 1848, sub *Kossuth!*

Dar abia guvernulu Tisza si începũ desveli activitateã si moralitateã politica si patriotica anume cea pentru regularea afaceriloru celoru desperate materiali, între Ungaris si Austria, candu turm'a compactã de data fu cuprinsa d'o nedumerire si se sentã chiar în contrastu cu tãte asteptãrile si prevederile, credințiele si speranțiele sale, si multu dintre cei mai tãcãsiori la angeri din estã fuseru apucati de o recãla si de unu sughitiu ce semenã a frigãri rele!

Abia esira la lumina invoicelele d-lui Tisza cu camaradii nemti de peste Laitã, si privinția comerțulu, vameloru accisoloru sêu contributiunei de consumu, candu toti din partita, cãti mai teneau ceva la patriotism magiaru, la parolã si onõre, dechiarãra cã politicã d-lui Tisza nu corespunde promisiuniloru sale, nici intereseloru tierii, si — pe te 90 la nra parãscã tabãra „compactã” dictãtorelui fãntãrou! Crendu iasusi d' Ministru de comerțu, baronele *L. Simony* barbatulu de cea mai solidã si carãtu caracteru din Ministeriu, cerũ cu intetire a parã consortiulu celoru de potere. Diurnetate o anu se trudira socii sei a-lu molcomi si abã de la acestu propusu, inãsa fora succesu; cã în due elu si-luã dãmãsiunea diu Ministeriu. Dar dlu *Simony* nu se multãmã cu atãta, inãsa în lãu'a lui augustu a. c. cerũ inserisã, se fie stersu si din partita, din clubulu „*liberalu*” alu guvernulu; er încercãra trei lu de dile a-lu abate, dar er fora succesu; tocmai septemãna trecuta epistol'a sa fũ tãta si lãuã spre schiatã în consortãria.

Se pãte afirmã cu positivitãte, cã compactã si colosaleã partita d-lui Tisza, decursulu acestui anu au esitu — parte anãciãndã, parte în tacere absentãndã-se, o buã treia parte, în neũ ca la 120 de deputati cari cu opozitiunile diu extremã dreapta stanga, potu se se urce pon' la 180 de inãtre 440 ce cu croãtiã impreunã compũ Cas'a reprezentativã.

Vã se dica, în colosaleã si compactã majoritate „liberale” de 360 deputati ce constituiau la inceputu poterieã tabãra a d-lui Tisza, în scurta timpã prin secesiune se dã partira mereu toti cãti se sentira cãtu de ude sine statatoru, si remasescu cu dlu *Tisza* propriãmãntu numai *Mamelucii* de profesne, aceiã cãti, între tãte imprejurãrile sãgat'a a spriginã poterea, fie ea la cine va.

Si aci constatãmu de nou, cã *motu mare si unicu alu secesiunei* e: convictiũ

acestoru „*nedependenti*,” cumca stipulatiunile s'eu arangiammentulu, cum l'a facutu prin dlu Tisza cu *Cislaitania* in privintia vameloru, comerziului, d'ariloru de consumu sunt in celu mai mare gradu *nedrepte, daunose, ruinatoric tierii Unguresci*, in favorea cameradiloru de peste Laita!

Si — ce se vedi! Precandu astfelu se intempla la noi din coci, in Viena dincolo, in data ce acelesi stipulatiuni se pusera pe mes'a Senatului imperiale, er din partea celora ce se dicu s'eu sentu mai *nedependiti*, se redicaru totu asemeni vaierari, ca *acestu arangiammentu este in celu mai mare gradu nedreptu, daunosu, ruinatoriu provinciiloru austriace, in favorea Unguriloru!*

Cu date positive a mana, din firu in peru dovedira acesta cei mai competinti, si — eca si dincolo secesiunea pornita! Mai dilele trecute adeca un colo cu *Skene, Kopp* si *Menger* in frunte, se separara dintre sprigintorii guvernului *Auersperg*, vr'o 75 si se constituiru in clubu separat, ca „*nedependenti*,” cu scopu d'a face cea mai resoluta opositiune in acesta cauza guvernului!

Confusiunea in taber'a guvernului este nespusa si organele oficiali si semi-oficiali vomu veninu si focu asupr'a iniciatoriloru, si multu dej'a prevedu din acesta crise de partite, esindu o crisa de constitutiune si chiar de statu.

„*Tages Presse*“ d. e. tacs'za pre secesiunisti de a dreptulu de revolutionari si resturnatori, si multi tienu ca — acesta secesiune, deca se va consolida, are se aduca dupa sine s'eu caderea guvernului *Auersperg*, s'eu disolverca parlamentulu; in totu casulu in sa s'guduira constitutiunei si discreditarea si mai mare a Monarchiei in ochii lumii!

Dar noa cu totulu alta dovoda si urmare ni dau aceste aparitiuni, si anume in modu eclatante un'a din doue. S'eu in *dualismulu este o absurditate, o nebunia*; s'eu ca — *interosele Austriei si ale Ungariei sunt necompatibile*.

Oii cum, tieriele si poporele Monarchiei abisbergice au devenitu preda certeloru, sfaslariloru, confusiuniloru ne'ncetate, si intr'a aceta ruma si putredineea statului merge oblu nainte, er patriotii desperati, in perplesitate loru unii striga: „*federalismu, federalismu! caci numai acesta ni pote indropti starea si salva essistentia!*” — altii erasi contrariceanu afi. ma si pretindu: *totale separare intre Austria si Ungaria* in administratiune si numai *uniunea personala prin acelasu Monarchu!*

Noi — de 10 ani mereu am predisu acesta caote si pericu. —

Inca unu presemnu grave!

Este sciutu ca Francia s'a decisu a arangia unu espositiune universale grandiosa in Parisu, pentru anulu 1878. Guvernulu republicanu a invitat formalmente pre tote poporele lumii la participare, si — dej'a forte multe au primitu cu bucuria invitarea.

Scopulu Francei cu acesta espusatiune, acesta demonstratiune pacifica se splica — in doue directiuni mai vertosu, un'a ca: se dovedesca, cumca Republic'a in Francia este institutiune de pace, de lupta, de intrecere, pre caille si prin mediaciile pacii, progresulu culturale; alt'a ca: se dovedesca, cumca Francia, desi batuta de Germania materialmente, spiritualmente, in lupte si cultura, remane ne'nvinsu, remane prima natiune sub sore.

Ce potea fi mai intieptu, mai leiale si morale din partea Republicei franceze, decatu acesta a e. intarare!

Ei dar, ce se vedi! Mai dilele trecute se respandu lum'a, carea astadi se constata de unu adeveru pozitivu, cumca din partea Berlinului, adeca a Imperiului germanu, a d-lui *Bismark*, participarea la espositiune in Parisu s'a refusat.

(Din Viena participarea dej'a se promi-

sese; semnuca in acesta privintia a lipsitu co'ntielegerea!

Acuma deci, lumea sta nimita si se intraba ca: Ce ore va se dica acestu refusu? Si aceia, cari au couosciinta, cumca industria germana estu timpu la espositiunea din *Philadelphia* a facutu unu fiasco rusinatoriu, aceia — fresce ca trebuira se vina la ideia, ca dlu *Bismark* nu mai vr'ese patiesca rusine si in Parisu, acolo unde cu pucini ani mai nainte armele Germane serbau triumfuri ne mai vedute! Se crede adeca, cumca reprezentantii marirei germane, unde ei nu potu se ocupe primul locu, nu voru se intru in concertu si concurentia.

Ei da; dar dlu *Bismark* tote, numai copilarescu nu este; elu prin organele sale s'a grabitu a-si splica motivele. Elu dice industriariloru germani: „*Nu vs sfartiareti; nu puneti in risicu una sutu de milioane; caci din espositiunea acea la Parisu n'o se se alega nemica! Evenimentele cum si-iau ele cursulu, voru impededca voru face neposibile acea intreprindere!*” Verbalmente, ce e dreptu, dlu *Bismark* numai atat'a se fie indegetatu, ca — dupa cum stau lucrurile, realizarea espositiunei pon' la 1878 este forte dubia, si dora nici intentiunea *seriosa!*

Ei, dar se adara organe cari adausera iute, ca dup'o comanda inca si mai ulterioara esplicatiune, ca — *Francia arangiaza espositiunea propriamente numai pentru de a-si masca infricuziat'a, spasmaticea sa armare si prepare de rebelu de revangiu in contra Germaniei!*

Miscarile, conflictele din Oriente, tienu'ta Apusulu facia de acelea, secretele pre cari lo-ar fi descoperitu diplomati'a cu 1000 de ochi a principelui *Bismark*, se-lu fie convinsu pe acesta, cumca se lucra de multu mai multu decatu de sortea Turcului s'eu a crestniloru de sub Turcia, si — tota atentiunea, si tota activitatea si poterea Germaniei are se fie concentrate si conservata pentru Apusu!

De aci se deduce, si cu dreptu cuventu, ca: *Russia cu Prusso-Germania, si acesta cu acea, sta in celu mai intimu aeordu, avendu a se sprigini reciprocamente, din tote poterile in tote partile.* Atunci'a loru adeca se fie definitiv regulata pentru Oriente si Occidente. —

Se tienemu lime a minte acestea, caci potu curendu se ni devina unicele semne conducetorie in negr'a nopte!...

Napoca 19 nov. n. 1876.

Onorable Redactiune! Teologii romani din partile ungarene si selagiene, apartinatori Seminarului gr. cat. de Gherla, in tempulu ferieloru de v'eta de estu timpu, si anume in 20 sept. la s. Maria mica, cu ocaziunea Balcului, ocaziune pre potrivita, au arangiatu unu balu la baile Monastirei de la Bicsadu, pentru unu scopu intru adeveru sublimu, adeca in favorea fondulu spre infiantarea unui gimnasiu romanu in Seini, la care balu s'a invitatu tota inteligintia clericala si laica din intr'ega Diecezea Gherlei, si nu fara resunetu: caci atat'u pentru scopulu nobilu, catu si pentru petrecere s'a adunatu unu publicu forte numerosu de romani si romance, ba au participatu — dora din curiositate — inca si magiari; de unde cu bucuria si o multumire am conchisu, ca tenerimea arangiatorie va pote contribui o sumulitia frumosica la inmultirea fondulu mentionatu.

De atunci trecu unu tempu indelungatu, doue lune de dile, si pana acum neci intrunu diurnalu romanescu nu am vedutu vre-o dare de s'ema asupr'a rezultatulu acestu balu. Nu cumva Domnii teologi si voru fi publicatu darea de s'ema in ore-care foia ungeresca? Caci precum am observatu fiindu martore la acea petrecere, limba, jocurile, curtenirile, tote resunau asi,

de cugetai ca toti ar fi genuini fii de ai lui Arpad! Frumosa manifestatiune, la unu Ddiu!

Balu romanescu, pentru scopu romanescu, dar in limba si forma ungeresca! Ce se faci; suntemu in tier'a ungeresca, despre care inca nu ne-am patrunsu ca — este a nostra! Ne consideramu a fi in strainetate, apoi — si fueris Roma, romano vivito more! Dar sci domnii magiari ca — ce va se dica, a fi Romanulu strainu in patria!...

Deci prin acesta vinu a roga pre on. Comitatu arangiatoriu: se benevoiesca a-si da in publicu prin care-va foia romana — ratiotiniulu, si sum'a adunata a-o transpune la locul destinatiunei sale. Acesta cu atatu mai vertosu, caci dupacum sum informatu din parte pre demnu de crediamentu, Comitatu fondulu gimnasiale din Seini inca n'a primita nemicu din venitul acelu balu.

Nu-mi vene a credea, ca si aceste contributii ar fi pornita — in scirea Domnului, ca multe altele asemeni; caci in cine se-si mai puna poporulu si natiunea nostra increderea, demu aceta cari se pregatescu a fi si se tienu ca sntu dej'a — „sarea pamentului si lumin'a lumii,” — s'ar dovedi ca n'o merita!

Unu participante la balu.

Societatea academica romana,

(Urmare.)

6. Premiu Odobescu.

Fiindu ca la terminulu de 15 iuliu 1874, desuptu prin a dou'a publicatiune a acestu concursu, nu s'a prezentatu nici unu concurentu, se republica concursu pentru cea mai buna lucrare istorica asupr'a *originei Daciloru*, copriindu:

I. Cercetari asupr'a poporeloru cari au locuitu tieriele romane da stanga Dunarei mai nainte de concist'a acestoru tiere de catra Imperatul Traianu.

Aceste cercetari voru fi idreptate:

1. Asupr'a Geographiei antice a Daciei, din timpulu antioare asiediamiteloru romane d'intr'ens'a:

2. Asupr'a originei, denumitoru si distinctiuniloru etnografice ale poporeloru cari au locuitu aceste tiere;

3. Asupr'a religiunei, institutiuniloru, legiloru, usuriloru si gradulu de civilizatiune ale aceloru popore, avendu-se in vedere si monumentele de ori-ce natura ce s'au pututu pastra de la densele.

Asupr'a vestigieloru remase din limbele loru, concurentii voru trebui se estraga notiuni pre catu se pote mai complete din auctorii antici (Eleni si Latini) cari au atinsu aceste subiecte, si totu de o data se sapuna la o critica comparativa, plina de atentiune tote opiniunile principali emise de inventatii istorici si archeologi moderni asupr'a materieloru din si programa.

Print'unu asemine studiu, concurentii voru trebui se-si formodie o opiniune critica, pre care o voru intemeia pre argumente sciintifice.

II. Scrierea va ave o distributiune sistematica: ea va fi redesa in limba romana cu unu stilu curente si limpede. Testulu disertatiunei va ave o intindere aprosimativa ca de 200 pagine in octavu de tiparu cu litere *garmond*. Calitatea si estensiunea noteloru anesate la testu sunt lasate la dispositiunea auctorului.

III. Manuscriptele voru fi tramise la Delegatiunea Societatei Academice curatu prescrise de mana straina, fora a port'a numele auctorului, ci numai o devisa scrisa atat'u pre manuscriptu, catu si pre unu alaturatu plicu sigilatu, care va continé numele si adres'a auctorului.

Discutiunile voru fi judecate de Societatea Academica, acest'a va decerne premiulu acelei-a, care va fi reconosenta că satisface tote conditiunile program ei.

IV. Terminulu candu manuscriptele au sè fia tramise Societatei, este 30 iuliu 1877.

Manuscriptele venite in urm'a acestui terminu, nu se voru lra in consideratiune.

V. Premiulu destinatu pentru cea mai buna lucrare este de leiu noui 2500.

Varietati.

* (Studentii de la Universitatea din Moscova) adresara dilele trecute o epistola in limb'a russa si franceza cãtra junimea magiara de la Universitatea din Budapesta, dreptu respunsu la demonstratiunile si manifestatiunile pentru Turci ca „luptatori pentru civilizatiunea Europei.“ In acea epistola studentii din Moscova nu-si potu esprime dindestulu mirarea, cum tinerimea magiara potu pasi naintea lumii cu ideia d'a arangia conductu de facile in onèrea Turciloru si d'a pronuncia la acèsta ocaziune simpatiele magiare pentru caus'a turcèscã! „Nu cumva pentru aceea d'ora, ca lumin'a faceloru v'ostre se lumineze campiele Bulgariei inundate de sangele nevinovatoriloru si acoperite de cadavrele crestini-loru?!“ — asiã intrèba junii muscali, nimindu-se mai de parte, cum junimea magiara p'ote numi crudimele turcesci de — lupta pentru civilizatiunea Europei! acea lupta, carea profanèza obiectele cele mai sante ale crestinatãtii, care omora mii si mii de nevinovati, preface provinciile cele mai avute si infierite in pustietati, nimicesce fara mila, fara crutiare totu ce-i vine in cale.“ In fine ii accentuaza pre studentii magiari asiã: „Colegiloru! Voi vietuiti la isvorulu civilizatiunii si alu libertãtii; acestu isvoru lu-numim sciintia. In numele sciintiei, umanitatii si indurãrei, care unesce poporale Europei intr'o familia, ve acusãmu si condamnãmu pentru fapt'a v'ostãrã demna de compatimire. Nu cumva veti respunde cã: „Patri'a fiindu in pericolu,“ va indemnatu la asta fapta. Ce patri'a v'ostãrã de aceea ar fi in pericolu, cãci poporulu vecinu d'oresce a se elibera din catenele sclaviei; èr poporulu russescu, a luat u caus'a santa sub scutul s'eu?! Se p'ote ère ca fericirea si infiorirea Ungariei sè fia intemeiata numai pe sclavagiulu si suferintiele altoru popora?! Noi nu potemu sè credemu acèst'a. Insa dèca totusi ar fi asiã, dèca detorint'a cãtra amici ve innadusièscè v'ocèa indurãrii (si ve indemna la o nedreptate strigatoria la ceriu atunci — ve compatimim din adenculu animei! Dèca treb'a intr'adeveru stã asiã, atunci posteritatea va aduce asupra-vi aspr'a ei sentintia. Dèca e asiã, apoi Marea slava ce incungiura Ungaria, va innecã-o pre acèst'a odata in undele sale!“ —

* (Dlu Alexandru Petrovicu,) teologu absolutu si oficialu la directiunea finantiale din Aradu, a facutu, precum ni se scrife, dilele trecute cu bunu succesu essamenulu superioru finantiale pentru contributiuni si merge pre acesta cariera nainte, precandu chiamarea sa ar fi cea preotièscã, unde totu ne plangemu cã — avem mare lipsa de barbati bine calificati! —

+ (Cum saluta astadi la noi tigani pre domni!) Taic'a Ilie caletorindu mai alalta-ieri de la Baia-de-Crisiu pentru de a veni la svatulu tierii, i se insoci unu d. de unguru pon' la Dèva. In mediloculu drumului, tocmai urcandu la unu delu intelnescu trei tigani, cari — firesce, privindu in caletori duoi domni stepanitori magiari, din de parte tragu caciulele si ii saluta bine apostrofandu ii asiã: „Ddieu sè vi vede potèrea domniloru!“ — La acèst'a taic'a Ilie se adresèza

sociulu s'eu de avumu si-lu intrèba: „Ai auditu? Pricepi cã unde am ajunsu?!“ Dlu de unguru clatina din capu mahnit. — Notãmu cã suntemu in alu duoilea anu alu mantuitorei stepanirii liberali a lui Tisza si in alu diecelea dela introducerea intieleptei sisteme dualistice deãkiane, tocmai pre candu se aduna din oficiu bani prin tiera pentru redicarea unui monumentu grandiosu intieleptulu tierii Franciscu Desak, si precandu din respoteri se prepara invasiunea muscala in putiedeles si ruinatele pãrti ale Orientelii!! —

— (Ce mai draga de tiera si vietia!) adeca acèsta a n'ostãrã, data pre man'a domniloru magiari. Cetim in foile magiare, si anume din Huszt, urmatoriu casu de dreptu civile: La an. 1873 in lun'a lui iuliu s'a datu unu imprumãtu de 27 fl, pe lunga interese de 2 fl, la dia — pona la platire. Platirea ne urmãndu, s'a facutu procesu si dilele trecute essecutiunea urmã in contra detorasiului, avundu acèst'a a plati — [pentru 27 fl, capitalu pe trei ani dobanda si cu spesele procesuali impreuna — 2657 fl! Èi bine: se mai gasesce in lumea undeva asemenea?! . Èr din Brasiovu ni se reporta noa urmatoriu casu: Nainte cu 4. septemani o gradinaritia avea sè fie essecutata pentru o restantia de contributiune de 3 fl. Èt'a seimana se aflã insarcinata, d'ora apr'ope de nascere. Vine essecutorele regiu, firesce organu fidele alu domnului Szèll si Tisza, pliu de zelu d'a scapã statulu magiaru de ruina finantiale, si — cere darea. Muierea o dã 2 fl; mai multu n'are, si asiã lu roga prè Maria se, sè mai astepte. Maria Sa nu viè, s'eu nu p'ote; cãci porunc'a de susu este aspra; statulu — este sè pera, dèca nu se va plati florinulu! Deci essecutorele regiu magiaru caute sè apuce, sè zecogiasca si vinda ceva din cas'a bieteii muierii si-si arunca ochii pe unu strainu de pe patu. Muierea si se arunca pe strain ca sè impedece ocuparea: dar — omulu stepanirei regie apostolice nu se confunda de felu; elu apuca straiulu si-lu smulge de pre patu, in cãtu arunca pre muierè cãtu colu la pamentu. O scena infionat'oria este urmarea! Muierea cade pre pantece si intre cele mai cumplite doreri si baièrari — m'ore si ea si fetulu!! — Se face aretare criminale; dar doftorii dechiara cã femeia a fost cu defeptu, si — asiã dara dlu essecutore regiu magiaru de dare — n'a facutu nici unu reu; Maria Sa este omu de omènia si p'ote merge sè mai essecute totu cu asemenea zelu oficiale contributiunes, ca sè ajute d-loru Tisza si Szèll, a mantui patri'a magiara de ruina!! — Noroculu cã acèst'a s'a intemplat la noi, in Brasiovu, sub stepanirea liberala, constitntionale si parlamentaria a portatoriloru nostri de cultura austro-magiari, cãci de se intemplã in Bulgaria s'eu Bosnia resunã in lume si t'ota lumea se ingrozia de o astfelu de „bestialitate turcèscã,“ si Muscalulu avea unu nou argumentu plansibile, d'a inteveni armatu! —

* (Ladnu cu placere — desè pre scurtu notitia.) despre Reportulu anualu alu societãtii academice „Arborosa“ din Cernãuti, de la infiantierea ei in 10/22 dec. 1875, pana la firea lui sept. 1876, cu atãtu mai vertosu, cu cãtu trebus se marturisim, cã acèsta societate a facutu unu progresu frumosu in timpu f'orte scurtu, intrupandusè in membrii sei devis'a: „uniti sè fimu in cugetu, uniti in Dumnedicu.“ In siedintiele societãtii s'au tienutu prelegeri f'orte bine alese de cãtra membrii, si s'a cetitu foi'a umoristica litografata cu numele „Leusteanulu.“ In Cabinetulu de lectura au statu cetitoriloru la dispusetiune 30 foi mai t'ote romanesci, cari s'au oferitu gratis. Biblioteca e mica, numera de o camdata numai 50 opuri in 53 tomuri si o charta; dar inceputulu e facutu. Numerulu membriloru

societãtii stã: din 26 fundatori, 13 spriginitori, 44 ordinari si 3 membri extraordinari. Fondulu societãtii neatacabilu numera 799 fi v. a. èr fondulu disponibilu 87 fl 25 cr, si 1 galbenu. Spesele ce s'au facutu in decursulu anului scol. 1875/6 sunt 278 fl 98 cr, dinre cari cea mai mare parte s'au cheltuitu pentru imprimarea statuteloru, pentru mobilaru si pentru jutensiliile cancelariei. — Dorim ca societatea „Arborosa“ sè-si continue activitatea sa totu cu asemenea zelu si succesu! —

Publicatiuni tacsabili.

CONCURSURI.

In urmarea decisinnei Venerabilulu onistoriu diecesanu din Caransebesiu C atulu 2 octobre a. c. nr. 424, se deschide Concursu! pentru statiunea invetiatorèscã romana gr. or. din Comuna Dubosu, protopr. Jebelului si Cottulu Timisiu, cu terminu pana la 6 dec. st. v.

Emolumentele sunt: in bani 73 fl v. a. 20 meti de grãu, 20 meti de cucurudiu, una maja de clisa, una maja de sare, 25 lb. de luminãri 9 stengeni de lemne din cari are a se incaldi si scol'a 2 jugere de livada arat'oria si cortelu liberu cu gradina de 1 jugeru.

Doritorii de a ocupã acestu postu au a tramite recursele loru instruite dupa stat. org. d-lui protopopu Alexandru Ioanovicu in Zeebely.

Se mai cere de la aspiranti ca sè se presente intr'o d'omineca la s. biser. spre a-si demustrã desteritatea in cantu si tipicu. —

Dubosu, in 4 nov. 1876.

Comitelulu parochialu,

in c'ontielegere cu dlu protopresviteru tractuale.

2—3

Pentru statiunea invetiatorèscã romana 1. gr. or. din Comuna Birda, protopresv. Jebelului, Cottulu Temisiuse escric concursu pana la finea lui novembre st. v.

Emolumentele sunt: in bani 200 fl: 2 jugere de livada; caratulu a 4 orgie de lemne, fara invetiatoriulu se si le cumpere; 8 fl. pentru Conferintia si cortelu liberu cu 1/2 jug. gradine. —

2. Pentru statiunea invetiatorèscã la scol'a confes. gr. or. din Rom. Stamora, din acelasiu protopopiatu si Comiatu, cu terminu pana la finea lui novembre 1876 st. v. emolumentele: in bani 160 il. 90 cr; 25 meti de grãu, 26 meti de cucurudiu, 9 stengini de lemne din cari se va incaldi si scola, 4 jugere de pamentu aratoriu, din care emolumente insa una tertialitate se dã invetiatoriulu emeritu, pana la mortea aceluia, èr invetiatoriulu nou alesu i se mai adaogu 12 fl. pentru scripturistica si cortelu liberu cu 1/2 juger de gradina.

Recurentii suntu avisati a-si tramite petitiunile provediute cu documintele necesari pona la terminulu de mai susu cãtra subsemnatulu protopresviteru in Zeebel.

Jebelul in 28 october 1876.

In c'ontielegere cu Comitetele parochiali concerninti: Aless. Ioanovicu mp. protopresv. tractuale.

3—3